

3.1. Tilsynets adgang til at aflægge uanmeldte besøg

Tilsynet aflægger som led i sin virksomhed både anmeldte og uanmeldte besøg på institutioner, hvor administrativt frihedsberøvede er anbragt. Gennemførelsen af tilsynets uanmeldte besøg forudsætter, at institutionernes personale er gjort bekendt med tilsynets adgang til at aflægge sådanne besøg.

Tilsynet fik efter sine uanmeldte besøg på henholdsvis Rigshospitalets Psykiatriske Afdeling O og Sct. Hans Hospital, jf. afsnit 4.1. og 4.2., oplyst af Hovedstadens Sygehusfællesskab, at personalet de nævnte steder er gjort opmærksom på tilsynets adgang til at aflægge uanmeldte besøg. Der blev dog samtidig givet udtryk for, at der på forskellig vis ville blive taget skridt til at sikre, at personalet fortsat har kendskab til tilsynets adgang til at aflægge uanmeldte besøg.

Tilsynets henledte på denne baggrund Amtsrådforeningens opmærksomhed på, at det på de af amtskommunernes institutioner, hvor administrativt frihedsberøvede personer er anbragt, også kan være hensigtsmæssigt at tage skridt til at sikre, at personalet fortsat har kendskab til tilsynets adgang til at aflægge uanmeldte besøg.

3.2. Skadestuer

På baggrund af en konkret sag om påtænkte ændringer af en psykiatrisk skadestue stillede tilsynet sundhedsministeren spørgsmål om forskellige forhold vedrørende psykiatriske og somatiske skadestuer.

Af sundhedsministerens svar fremgik det bl.a., at psykiatriloven – med de dertil knyttede retsgarantier – hverken finder anvendelse på psykiatriske eller somatiske skadestuer, og at tvangsforanstaltninger over for psykisk syge personer på disse skadestuer efter omstændighederne vil kunne finde sted ud fra almindelige nødværge- eller nødretssynspunkter.

3.3. Tvangsbehandling med el-stimulation

Folketingets Retsudvalg fik under behandlingen af revisionen af psykiatriloven den forståelse, at el-stimulation ikke anvendes under tvang, medmindre der foreligger en aktuel eller potentiel livstruende tilstand. Det fremgår imidlertid af resultaterne af Per Mægaard Poulsens psykiatrilovsundersøgelse, at tvangsbehandling med el-stimulation ikke er helt sjældent forekom-

mende. Tilsynet bad på den baggrund sundhedsministeren om at redegøre for sammenhængen mellem på den ene side Folketingets Retsudvalgs forståelse og på den anden side Per Mægaard Poulsens resultater. Sundhedsstyrelsen oplyste i en udtalelse, hvortil sundhedsministeren henholdt sig, bl.a.:

»Der foreligger ikke opgørelser over den totale anvendelse af el-stimulation i Danmark, men denne behandlingsform er hyppigere anvendt her i landet end i andre lande. Sundhedsstyrelsen er fra psykiatriske kredse bekendt med, at man så vidt muligt ikke anvender el-stimulation ved tvang, undtagen i de tilfælde hvor der foreligger en aktuel eller potentiel livstruende tilstand.

Sundhedsstyrelsen har (...) ikke en egentlig forklaring på den forholdsvis høje forekomst af tvangsmæssig el-stimulationsbehandling, som ikke nødvendigvis viser den reelle forekomst i forhold til andre former for tvangsbehandling.

Styrelsen vil med udgangen af 1999 have mulighed for at vurdere forekomsten af tvangsbehandling med el-stimulation, når opgørelser i det nye registreringssystem foreligger for flere kvarterer.«

Efterfølgende bad tilsynet sundhedsministeren om med udgangen af 1999 at oplyse, hvorledes ministeren vurderer forekomsten af tvangsbehandling med el-stimulation.

3.4. Tvangsbehandling af legemlige lidelser

Da tilsynet havde konstateret, at der herskede en vis tvivl herom blandt personalet på de psykiatriske afdelinger, bad tilsynet sundhedsministeren redegøre for proceduren i forbindelse med tvangsbehandling af legemlige lidelser hos sindslidende patienter, der er indlagt på en somatisk afdeling. Sundhedsministeren svarede bl.a.:

»Er patienten indlagt på en somatisk afdeling, skal der forud for gennemførelse af tvangsbehandling være udarbejdet en erklæring om tvangsendlæggelse af en læge på afdelingen, og overlægen på den psykiatriske afdeling skal træffe afgørelse om, at betingelserne for tvangsendlæggelse er opfyldt, jf. (psykiatrilovens) § 13, stk. 1, 2. pkt., og § 4 a. Når den psykiatriske overlæge har truffet afgørelse om at tvangsendlægge, har patienten status af tvangsendlagt på psykiatrisk afdeling.

Politiet medvirker ikke i denne procedure, jf. lovens § 13, stk. 1, 2. pkt., jf. § 6, stk. 3, der ikke henviser til § 7, stk. 1, om, at politiet træffer be-